

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Όλοι αναζητούμε τον «πλησίον», αλλά με τη μικρότερη δυνατή δαπάνη. Άλλοτε ο «πλησίον» μπορούσε να χτυπήσει την πόρτα μας την κάθε στιγμή και να βρει και την πόρτα και την καρδιά ανοιχτή. Τώρα θα πρέπει να προειδοποιήσει για τον ερχομό του, να του πούμε ποια ώρα, ποια μέρα και για πόσο διάστημα χρόνου μπορούμε να βρεθούμε μαζί του. Ακόμη και αν ο «πλησίον» είναι το πρόσωπο το δικό μας, του πιο στενού οικογενειακού μας κύκλου. Η ανάγκη της ζωής επιβάλλει **απάνθρωπες** συμπεριφορές. Χτίζουμε σπίτια για πολλούς ανθρώπους, για ολόκληρες πολιτείες. Η μικρή πολιτεία, όπου υπάρχει ακόμη, έχει το δικό της ύφος. Τα σπίτια είναι σπαρμένα εδώ κι εκεί, αλλ' οι άνθρωποι δε βρίσκονται μακριά. Αλληλογνωρίζονται, έχουν τον τρόπο να πουν μια ζεστή «καλημέρα», μια «καληνύχτα». Τα μεγάλα σπίτια είναι συνοικισμοί αγνώστων, μικρές ειρκτές¹ συγκεντρωμένες στον ίδιο τόπο, όπου καθένας, εξόν² αν είναι παράλυτος, προσπαθεί να παραμείνει ολίγιστο χρόνο, όσος αρκεί για ν' **ανασυνταχθεί** και να φύγει. Η σύγχρονη οικιστική έχει ήδη επισημάνει τον κίνδυνο, αυτή την απανθρωποποίηση του ανθρώπου, την οριστική του απομάκρυνση από το ανοιχτό υπαίθρο, που το αναζητεί απελπισμένος, κατά τα σύντομα διαστήματα της απαλλαγής του από το καθημερινό έργο του.

Είναι αληθινά δραματικό να διαπιστώνει κανείς, πως, όσο σιμότερα³ στον άλλον άνθρωπο ζει ο καθένας, τόσο και πιο ξένος στον άλλον άνθρωπο γίνεται, τόσο ασφυκτικότερη νιώθει τη μοναξιά του. Η φιλοσοφία που έχει αποδυθεί⁴ στην αιματηρή προσπάθεια της αναζήτησης του προσώπου ομολογεί το μέγα πάθος της εποχής.

Η αλλοτρίωση, δηλαδή η αποξένωση των ψυχών, είναι χαρακτηριστικό του καιρού μας από τα πιο βαρυσήμαντα. Και θα θεωρηθεί το λιγότερο παράδοξο, αν υποστηρίξω ότι και η αέναη⁵ χρήση της προπαγάνδας ερημώνει τις ψυχές, γιατί, απλούστατα, **τυποποιεί** και καταλύει την προσωπική ζωή. Η προπαγάνδα είναι πολιτική, κοινωνική, εμπορική. Είναι το σκληρό σφυροκόπημα που επιδιώκει να επιβάλει ένα προϊόν, οποιασδήποτε μορφής. Αυτό το προϊόν μπορεί να είναι μια πίστη, μια κοινωνική οργάνωση, ένα πολιτικό καθεστώς ή ένα είδος της καθημερινής χρήσης. Όλοι οι τρόποι της επικοινωνίας έχουν επιστρατευθεί, για να υπηρετήσουν την προπαγάνδα. Ο άμεσος λόγος, το ραδιόφωνο, ο κινηματογράφος, η τηλεόραση, το τυπωμένο χαρτί, περιοδικό, εφημερίδα, βιβλίο. [...]

Εμνημόνευσα και την εμπορική προπαγάνδα, δηλαδή τη διαφήμιση. Είναι δύσκολο να συλλάβει κανείς την έκτασή της και την **επίδρασή** της στη διαμόρφωση του συγχρόνου ανθρώπου. Η εμπορική διαφήμιση, με τα μέσα που έχει τώρα στη διάθεσή της, βρίσκει την κάθε στιγμή μπροστά στα μάτια μας, σιμά στ' αυτιά μας, μια λέξη, μια φράση. Έτσι ο άνθρωπος του καιρού μας έχει αλλάξει το αυτοκίνητό του ή το ψυγείο του ή το ραδιόφωνό του, αλλ' έχει συνάμα⁶ μεγαλώσει και την εσωτερική μοναξιά του. Η **μέριμνα** για τη συνεχή απόκτηση υλικών αγαθών, κεντριζόμενη από την εμπορική διαφήμιση, κατακαλύπτει το χώρο του εσωτερικού βίου. Γενική διαπίστωση: η εξωστρέφεια⁷. Ο σύγχρονος άνθρωπος διαθέτει ελάχιστο χρόνο για να συνομιλήσει με τον εαυτό του, για να κοιτάξει ο ίδιος τον εαυτό του, δηλαδή για να φιλοσοφήσει, καθώς είπε ο Γιάσπερς. [...]

Ο μόνος τρόπος να νικηθεί η μοναξιά είναι η θεμελίωση μιας συνεχούς αυτοσυνειδησίας⁸ και η διαμόρφωση ενός σωστού αισθήματος ευθύνης. Όποιος νιώθει την ευθύνη του αντίκρου στον εαυτό του και στους άλλους έχει ήδη γεμίσει τη μοναξιά του. Η σύγχρονη τραγωδία είναι η τραγωδία της μοναξιάς.

(Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, *Ο σύγχρονος άνθρωπος*, Αθήνα 1996³²: Οι Εκδόσεις των Φίλων, σσ. 69-73)

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

1. ειρκτές: φυλακές.
2. εξόν: εκτός.
3. σιμότερα: πιο κοντά.
4. έχει αποδυθεί: έχει αφιερωθεί με πάθος.
5. αέναη: αδιάκοπη.
6. συνάμα: συγχρόνως, ταυτόχρονα.
7. εξωστρέφεια: η εξωτερίκευση των συναισθημάτων και των σκέψεων.
8. αυτοσυνειδησία: η γνώση των χαρακτηριστικών του ίδιου μας του εαυτού.

ΘΕΜΑΤΑ

- A.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

- B.1.** Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 70-90 λέξεων το περιεχόμενο του ακόλουθου αποσπάσματος του κειμένου:
«Όσο σιμότερα στον άλλον άνθρωπο ζει ο καθένας, τόσο και πιο ξένος στον άλλον άνθρωπο γίνεται».

Μονάδες 10

- B.2.** Να δώσετε ένα πλαγιότιτλο για τις παρακάτω παραγράφους του κειμένου:
α) *«Όλοι αναζητούμε ... το καθημερινό έργο του»*,
β) *«Εμνημόνευσα ... ο Γιάσπερς».*

Μονάδες 5

- B.3.** Να γράψετε μία πρόταση για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου σε οποιονδήποτε τύπο τους: *απάνθρωπες, ανασυνταχθεί, τυποποιεί, επίδραση, μέριμνα.*

Μονάδες 5

- B.4.** – *«Η ανάγκη της ζωής επιβάλλει απάνθρωπες συμπεριφορές».*
– *«Η μέριμνα για τη συνεχή απόκτηση υλικών αγαθών κατακαλύπτει το χώρο του εσωτερικού βίου».*

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Να ξαναγράψετε τις παραπάνω περιόδους μετατρέποντας την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 5

- Γ. Παρά τα επιτεύγματα του τεχνολογικού μας πολιτισμού, ο σημερινός άνθρωπος βιώνει τη μοναξιά και την αλλοτρίωση. Σε ένα άρθρο, που θα δημοσιευθεί στη σχολική σας εφημερίδα, να εκθέσετε τις αιτίες που προκαλούν το παραπάνω κοινωνικό φαινόμενο. Επίσης, ποιες διεξόδους μπορείτε να προτείνετε, ώστε ο σύγχρονος άνθρωπος να ξεπεράσει την έλλειψη επικοινωνίας με τους συνανθρώπους του; (400–500 λέξεις).

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μια (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ